

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

4/16

Junio

1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a contienendu o cola si diumetate.

Pretula pentru Austria

pe Febr. Sept. . . . . 5 fl. —
pe Febr.—Dec. . . . . 7 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Febr.—Sept. doi galbeni.

Nr.

23.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresã manuscriptele si banii de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile anonime nu se publica.

III

curso

anualu.

Andrei Medanu.

Implinirea misiunii sale in cerculu seu de activitate, pentru ffa-care barbatu este un'a dintre cele mai frumose virtuti. Barbatulu alu carui portretulu publicãmu in nrulu acesta, cu dreptu cumentu se pôte insirã intre acei omeni si nostri, carii totdeuna s'au nisuitu a corespunde cu demnitate detorintiei lor, si carii si-au implinitu cu onóre chiamarea. La ajungerea acestui scopu l'au ajutat mintea-i agera, constanti'a in principii, tarfa in lucru, si caracteru-i nepetatu.

Dlu Andreiu Medanu fu nascutu in districtulu Cetãtii de Pè-

Andrei Medanu.

tra in comun'a Magureni la 30 noemvre 1824. Tata-seu Ioanu fu protocolistu distrip-tualu si repausã in anulu 1827 si asié junele Andreiu in etate de trei ani remase orfanu; mama-sa inse ca o mama buna ingrigindu-se de educatiunea fiului seu lu-dede la scõla, care apoi facù studiile gimnasiale in gimnasiulu de Baia-mare, — era cursulu juridicu l'a absolvatu in liceulu de Clusiu in anulu 1844.

In anulu urmatoriu a practisatu la tabl'a regesca din Muresiu-Osiorheiu, dar impregiurãrile materiale neiertandu-i a sacrà unu tempu mai indelungatu pracei la nu-

mit'a tabla regésca, inca in acelu anu se rentór-se la loculu nascerei sale, unde in anulu 1846 fu alesu de asesoru districtualu, in care calitate functiunà ca judecatoriu la asié numitulu tribunalu partialu si filialu pana la anulu 1848.

In anulu acesta incorporandu-se districtulu Cetâtii de Pétra cu cunoscutele alte trei comitate din Transilvania cu tiér'a unгурésca, si introducandu-se sistemulu de administrare a cestei tieri in numitulu districtu, Andreiu Medanu fu alesu de juratu la unu protojude cercualu pana in fatalulu anu 1849, candu dupa sugrumarea revolutiunii incetà sistemulu comitatensu, si cu acest'a si functiunarea diregatoriloru comitatensi si districtuali.

Atunci se retrase in viéti'a privata, pana in anulu 1852, candu pentru de a-si insusi cunoscenti'a limbii germane si a dreptului austriacu, se duse a practisá la judecatori'a cercularia din Lapusiulu ungurescu, si remase acolo pana in a. 1854, candu organisandu-se definitivu officile si facandu-se stramutare in persóne si la numit'a judecatori'a, éراسi se retrase in vietii'a privata pana la 1861.

In anulu acesta restituindu-se constitutiunea fu alesu prin aclamatiune de protonotariu in districtulu Cetâtii de Pétra, care officiu luptorà pana 'n anulu acesta cu o diligintia exemplaria.

In lun'a trecuta restaurandu-se comitatele, dinsulu se dechiarà, câ va primí mai bucurosu unu postu de asesoru, fu alesu de atare prin achiamatiune.

Cu ocaziunea deschiderei dietei presinte cerculu de alegere Remetea in districtulu numitu lu-alese de deputatu si ca pe atare si acuma lu-vedemu intre anteluptatorii nostri natiionali.

DOINE.

I.

Lasa, lasa mei baditia,
Câ mi-ai fostu fara credintia,
Dar te-a ajunga si pe tine
Dorulu bade ca pe mine,
Dorulu bade care plango,
Care usca si te stinge;
Câ-am fostu rugia leganata,
Fiic'a mamei desmierdata,
Si-am fostu mandra si-am fostu flóre
La-a maicutii sinisióre, —
Dragulu teu ni-a 'ngalbinitu,
Dorulu teu ni-a vesteditu.

Bade badisiorulu meu, —
Nu te-oiu blastemá mai reu;
Da te-ajunga, bade-ajunga
Dorulu care te alunga
Candu e ceriulu fara stele,
Candu-su noptile mai grele
Pe la babe vragitóre,
Dupa ierburi pe redióre,
La strigoi intre otara
Candu e noptea mai amara, —
Si-apoi bade badisioru,
De-i mori, sê mori de doru!

II.

Fost'am mandr'a mandreloru
Péna dalba de bujoru,
Fost'am flóre dintre flori,
Cruce mandra 'ntre fetiori,
Fost'am flóre, fost'am fraga,
La fetiori dragutia draga —
Si baditia scii tu bine,
Lasai lumea pentru mine,
Dragostea lasai sê planga,
Doru si inimi sê se franga, —
Pentru mine badisioru,
Sufletielu insielatoriu.

Fost'ai mandrulu mandreloru,
Pen'a dalba de bujoru,
Venturelu ce te 'mpresóra,
Fluturu ce mandru sbóra,
Venturelu ce ni sioptesce;
Fluturu ce te-amagesce,
Tóta lumea ti-a fostu draga,
Tóta mandr'a ti-a fostu fraga,
Tóta diu'a serbatóre,
Tóta noptea siedietóre,
Totu sinutiulu cu odoru
Sufletielu insielatoriu.

Floricie'a mortiloru, —
Mi-a vinitu baditia-unu doru:
Sê-mi-lasu flórea floriloru,
Si dragutiulu mandreloru.
Dragóstea la maiculitia,
Plansulu meu si-a mea credintia, —
Ca sê vina superata,
La cruciti'a ne 'mpenata,
Si sé planga dupa mine,
Cum am plansu eu dupa tine, —
Apoi tîe badisioru
Blastemulu dragutiiloru.

V. R. Buticescu.

PAUNU PETRISIORU.

Novela originala poporala.

I.

In comitatulu Temisiórei se afla comun'a Temesiesci, curatu romana, cu 1200 suflete, cu dóue parochii, de si ar-fi de ajunsu un'a, cu notariatu localu care mai are si filiale alte dóue comune, in fruntea caruia siede unu magiaru.

Instructiunea in acésta comuna propasiesce ca raculu. Nu scim cui sê ascriemu acésta, indiferentismului inteligentiei seu a poporului? — Miseri'a e cam comuna, ici cóle aflandu-se câte unulu mai avutu si acel'a nu e avutu in intiesu curatu.

Poporulu din acésta comuna — precum in genere poporulu romanu banatianu — are de altmintrea o ereditate fórté frumósá de la stramosii sei, elu e fabricantele mai a tuturoru obiecteloru de lipsa pentru elu. Elu e mai cu séma cioplitoriu de lemnu. Casele sale elu singuru le edifica si construédia. Decátu cá instructiunea publica detoréza cu introducerea desemnului in scólele poporale, care ar desceptá in poporu gustulu esteticu. Ori cine ne va concede acésta, care va vedé disordinea in constructiunea caseloru, olateloru, garduriloru, strateloru s. a. de rendu in comunele romanesci. Poporulu ar trebuí sê ~~scutit~~ ~~scutit~~, cá déca face ceva, si póte face, de ce ~~ne~~ nu facu deodata ca sê fia si bunu si frumósu. Asié si in comun'a Temesiesci vei vedé strate neregulate, garduri in disordine, casi bune de o parte, dar fara proportia, inchise cu garduri de catra strate, ici colea se mai vedu si case varuite, altele numai pe langa ferestri, altele nimic.

Poporulu romanu de comunu e plugariu, si pentru aceea in mare parte si poporulu din Temesiesci ca plugari si-cresce pruncii sei mai multu in acestu ramu de industria, si primu urmare tenerimea si pruncii de rendu sunt pastorii viteloru.

In tómn'a anului trecutu intr'o vineri desu de dimanétia, dupa o nópte cu o ploitia mica, pe candu o negura usióra acoperea pamentulu, esísera vre-o siese prunci din Temesiesci pe livedi cu vitele la pasiune, si fiindu pamentulu móle, formasera diosu unu cercu jucandu-se *de macu**) (unu jocu originalu, precum sunt tóte jocurile, tenerimei tierenesci romane: popiculu, pórcá, térla, burocu, suveica, iesi drace din canepa etc,

*) Cu cutítulu se facu si figuri, la care cutítulu pica cu ascutítulu in pamentu. Celu-ce face eróre dui-desce pe unu picioru, si déca scapata piciorulu pana la meta, i se dá macu, adeca pamentu marunti in gura.

care tóte se potu vedé in prasa in caii lui San-Tóderu). Pe langa joculu ,de macu' fiindu cá só-rele se ascundea prin negure, pruncii mai reci-tédia si aceste:

Vina sóre
Pe piciore,
Pe carutia
Lui milutia,
P'unu paiu,
P'unu maiu,
Pe caciula
Lui Mihaiu!

De odata inse se tredíra de o vóce din na-poia loru, cunoscuta de altmintrea, care se adre-sà catra unulu dintre pruncuti.

— Mei Gicutia *) aici esti tu? intrebà vócea.

— Aici, — respunse prunculu.

— Vina o tira (putíntelu) incóce!

Prunculu se scolà, si mérse catra cunoscu-tulu strigatoriu. Acest'a lu-prinse de mana, si intorcandu dosulu catra ceialalti prunci, scóse din busunariu o briscutia cu maneriu de lemnu coloratu rosiiu — in pretiu de unu cruceriu — si dísa catra Gicutia:

— Vedi briscuti'a ast'a, tfe o-am adusu.

Prunculu plinu de bucuria mai nu i-o rapl din mana si voiá sê fuga la socii sei a se laudá cu briscuti'a.

— Mai stai o tíra sê te intrebu ceva, apoi ti-oiu dá. Spunemu este tata-teu a casa?

— Nu-e a casa, elu s'a dusu la orasiu (Te-misiora) la piatiu, sê mai terguie ceva pentru nan'a, cá se marita.

— Asié? nan'a ta se marita? dupa cine?

— Dupa Petrutiu a lui Novacu? hm! hm! díse Paunu Petrisioru, a carui vóce incepù a tremurá de gelosía, cá-ci elu erá dragutiulu cu-noscutu a Lenei cei frumóse a lui Teodoru Dra-ganu, a nanei lui Gicutia.

— Oru petítu pe nan'a ta? — intrebà Paunu.

— A séra or fostu doi ómeni la noi.

— Lasatu-au merulu?

— Lasatu, cá tat'a l'o primitu. Nan'a nu l'o primitu, ea o plansu. Tata o dísu cá o bate, trebuie sê merga dupa Petrutiu.

E de sciutu cá Petrutiu e feciorulu celui mai avutu omu din comun'a Temesiesci, si un-iculu fiu, inse pe langa aceea cá erá urítu, mai erá si gibosu, si ajunsese etate de 25 ani, nepo-tendu-si capetá nevasta, nu-e mirare deci cá

*) Gica, Gicutia e diminutivulu lui Georgiu, pro-nunciandu banatienii pe G. ca gy. magiaru.

Lena a plansu. Ea a plansu si pentru câ idealul ei Paunu, carele acum ca neci odata — i statea inaintea ochiloru cu statura-i atletica, cu faci'a-i rumena, cu peru-i negru ca ebenulu, cu ochii frumosi si focosi ca dóue muré, ca unu adevratu patine. — Paunu cunoscea anima Lenei, elu vedea presiunea tatalui ei, si mahnierea lui erá mare.

— Du-mi-te te joca cu copii, — dîse Paunu tristu si disparú.

II.

Amintiramu mai susu *lasarea merului*. Acés-t'a e cea d'antâia ceremonía a nuntii. Mirele tramite adeca doi barbati séu si femei din partea sa, la parintii fetei, ca petîtori. Acestia ducu cu sine marulu si o plosca cu rachia. — Merulu — de comunu la cei mai in stare stâ dintr' unu meru frumosu si alesu, in care de diumetate sunt bagati bani sunatori de argintu séu si galbeni. Dupa ce intra petîtorii in cas'a fetei, incepu a discura numai tîntindu la scopulu venirei lor. Discursulu se incepe de a rendulu de la inpregiurarea, câ a datu Ddieu tomna bogata si e tempulu celu mai acomodat de nunta. — Poporulu mai cu séma tiene nunt'a tomn'a. — Si apropiandu-se de scopu, prin scoterea ploscei-ciuterei — cu rachia, si punerea ei pe mésa, dîce unutu dintre petitori :

— Credu câ acuma veti scî gazde bune, câ pentru ce amu venit. Déca va vré Ddieu pecum vremu noi, credu câ va fi bine. O sê ne ospetâmu!

Dupa desbateri in susu si in jósu, ajungandu-se la convoire comuna, se scóte merulu si se inmanuedia fetei, apoi se bé rachia, se determina diu'a logodnei, si petîtorii se departa.

Asemenca venisera si petîtorii lui Petru, cu o plosca de rachia, cu unu meru mare in care ereu bagati doi galbeni, 3 taleri si 4 sfanti. Asié meru bogatu, neci o féta nu capetase. Dar neci câ erá féta mai frumósa decâtu Lena, cu peru aurelu si cretiu, cu facia ca neu'a, cu ochii vênети si mari, nasu proportiunatu, guritia mica dinti frumósi si tenera numai de 17. ani. De si erá de parinti mai seraci ca a lui Petrutiu, dar totusi cu stare indestulitore, si ómeni de cinste in satu. Petitorii lui Petrutiu inse nu s'au dusu cu deplina mangiare din partea Lenei. Lena cea frumósa si mama-sa, de locu au sciutu, câ pentru cine va fi petîta, câ-ci petîtorii erau consangeni de ai lui Petrutiu. Ea si mama-sa cu Gicutia fraatele ei neci n'au intratu in chilie in faci'a petîtoriloru. Candu se deschise usia, si esí bab'a casei, mam'a veduva a stapanului casei, si cu o fa-

cia plina de bucuria, cu merulu acei'a in mana dîse catra Lena :

— Uita-te Lenutia maichii! ce meru frumosu si bogatu ti-oru adusu petîtorii acestia! Na pune-lu bine.

Lena siede pe unu scaunasiu langu mama-sa nemiscata.

— No! ce ti-e tîfe, tîfe nu-ti pare bine la ce bogatate o sê ajungi, cine are galbeni ca parintii lui Petrutiu!

— Sê-ti spunu mama — dîse noru-sa, mam'a Lenei — câ Lenei nu-i e voia de omenii aceia, si io nu o asiu silf.

— Hei sciu io ce draculetiu are in capu. Ea vre dupa sarantoculu de Paunu! Dara Tôderu a primitu merulu si ea trebuie sê mérga dupa Petrutiu. — Éca merulu, nu face pe tata-teu de rusîne, — dîse betran'a cam catinelu ca sê nu se auda in chilia, dar totusi destulu de furiosu.

Lena luà marulu, — lu-trenti intr' unu coltiu, si dîse intre lacrimi :

— Paunu nu e sarantocu! Eu dupa gibosulu âl'a nu m'oiu duce — si cu acésta disparú din cuina.

III.

Scimu din mitologi'a, cumca merulu de auru din gradinele hesperideloru, nuntiar unu Ercule cu tota poterea si astutia sa l'a potutu castigá. Scim câ merulu dienei Eris a fostu meru de cërta intre sesulu frumósu, si Paris l'a judecatu ca meritulu frumsetiei dînei Vinerea. Cine nu vede deci si in datin'a acésta, *lasatulu merului* nainte de cununia, o reminiscintia mitologica?! Lasatulu merului si aci, e marulu hesperideloru, câ-ci déca e primitu, se delatura tóte pedicile la dobendirea adevratului si oftatului meru, adeca a miresei. Elu e merulu lui Parisu, câ-ci prin elu junele lu-judeca dreptu atributu alesei animei sale, si acesta nu de pucine ori devine chiaru meru de cërta, séu din caus'a rivalitâtiloru, séu din caus'a neprimirei lui.

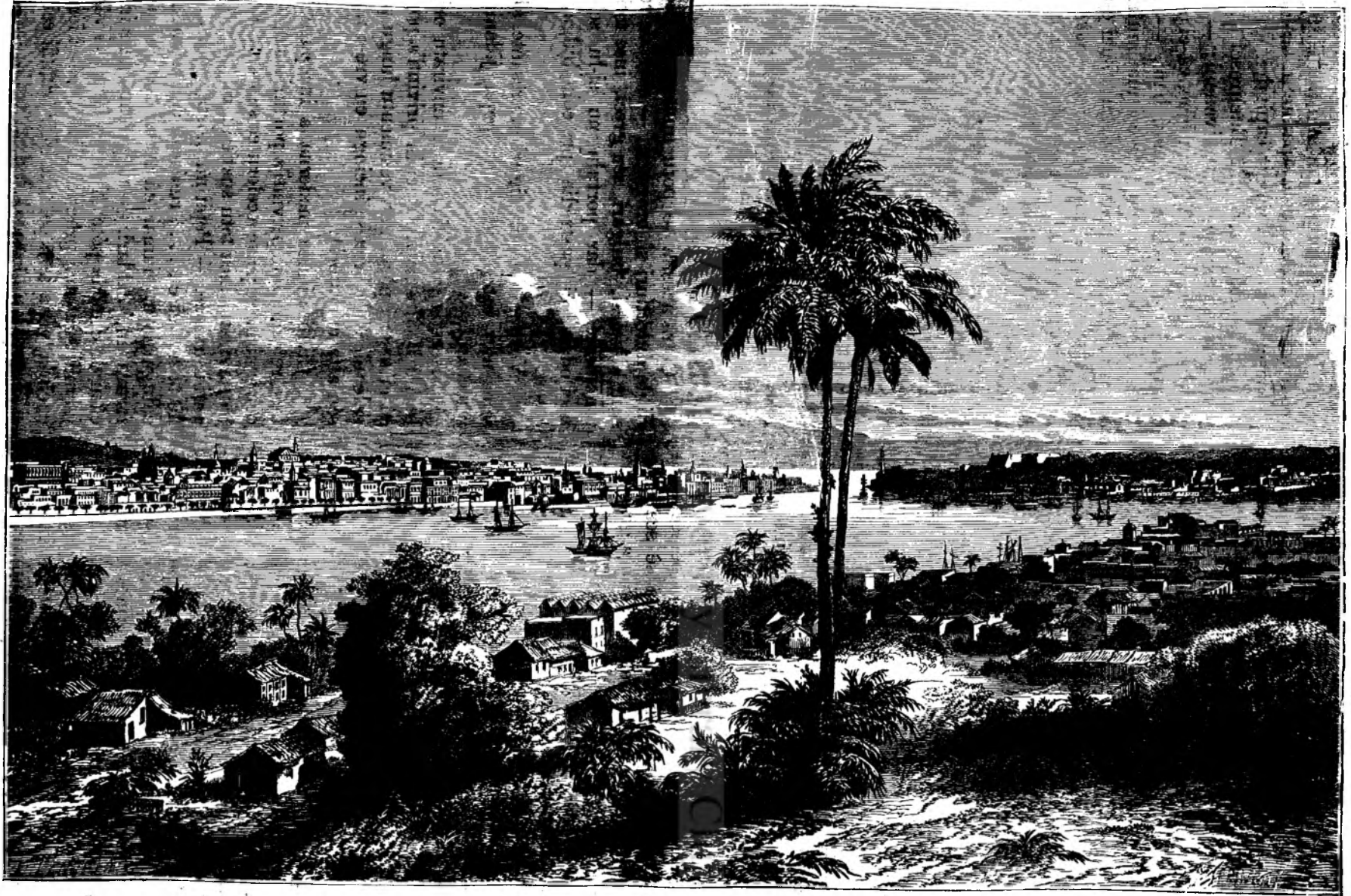
Merulu e decidiatoriu de casatoría séu de necasatoría la romani Temisieni, dupa cum adeca lu-primisce séu nu. Si déca din sfiéla ori respectu lu primisce, i stâ in voia junei a-lu redá, decatu atunci duplu trebuie sê redeie pretiulu merului. Éra de se primisce, dupa canúnia lu-impertiescu mîrii intre sine, si-lu consuma.

Tat'a Lenei a primitu merulu. Lena si mama-sa inse nu.

Georgiu Traila.

(Va urmá.)

Havannah, capital'a Cubei.

Suveniri din Bucuresci.

IV.

(Proverbia, — o tradițiune, — Dimbovitî'a apa dulce si — noroiósa, — sacagii transilvaneni, — lapte dulce, — popii, jidanii si musicantii, — reformele civilizatiunei si remasítiile trecutului, — lautarii, — improvisatiuni, — unu boeriu, — ceva despre poesi'a poporala romana din Austria si Romani'a.)

Neapolitanulu dîce cã sê vedi Neapolulu si apoi — sê mori! Acésta mandria caracteristica a neapolitaniloru s'a prefacutu in proverbiu cunoscutu in tóte partile, — apoi nu mai putienu e cunoscutu si canteculu poporalu din Spania :

Qui 'en no ha vista Sevilla,
No ha vista maravilla.

Neapolitanulu si-motivédia mandri'a sa cu aceea, cã frumsetiele din Neapolu nu se potu vedé nicairi, — apoi spaniolii inca ni spunu o tradițiune frumósa despre momentulu unei dómne din Sevilla, carea mai bucurosu si-a sacrificatu frumsetiele, decatu sê fia nefidela sociului ei. Acést'a a fost donn'a *Maria de Coronel*. Istori'a ei e scurta, inse e magnifica si miraculósa. — Ea erá o femeia nobila si fórté frumósa, — frumsetiele-i rare au facut'o nenorocita, ér' virtutile-i stralucite i asecurara o viétia nemoritória. Domnitoriulu *Don Pedro* totu o persecuá cu marturisirila sale de amoru. Ea ca sê scape de acele curteniri nesuferibile, fati'a ei cea graciósa a versat'o cu oleu ardietoriu. Corpulu ei e balsamatu si se pote vedé si adi acele pete pe fati'a ei, de aceea apoi spaniolii o amintescu totu cu pietate si mandria natiunala.

Romanii inca au unu astfelu de proverbiu poporalu, — e unu cantecu alu bucuresceniloru, care adeseori l'am audítu aplicandu-se si in alte parti.

Dimbovitia, apa dulce,
Cir' te be, nu se mai duce.

Acestu cantecu poporalu abunaséma e de caracterulu celoru insírate mai susu, inse catu am fost in Bucuresci eu n'am potutu affá explicatiunea acelu cantecu, — si marturisescu sinceru, cã parasindu capital'a Romaniei, n'am fost fericitu a semtí vre-o dorere de despartire, carea s'ar ff potutu reflectá la canteculu de mai susu, — ma potu spune cã neci in minte nu mi-a fost Dimbovitî'a cu undele ei cele necurate . . . . se póte inse, cã mai 'nainte ap'a acestei gârle a fost dulce si asié laud'a ei se datédia inca din tempurile mai de demultu, dar acuma cu dorere marturisescu, cã ap'a ei e atátu de noroiósa, cã

e cu nepotintia a o bé mai 'nainte de ce s'ar ff limpedítu.

In privinti'a apei capital'a Romaniei e fórté neglijiata, — pe candu in mai multe privintie are lipsa urginta de unu apaductu bunu, care abunaséma ar' dá alta fatia capitalei.

Portatorii de apa din Bucuresci mai fara neci o esceptiune sunt transilvaneni; — sunt o multîme de ei si toti traiescu bine, cã-ci prin cararea apei si-casciga frumosi bani, — multi dintre ei se inavutiescu, dar cei mai multi inse traiescu bine si in urma se alegu numai cu ce a inceputu, — adeca cu unu calu si — *sacau'a*.

Sacau'a e unu vasu cu dóue rote, cu care se cara ap'a de aceea apoi caratorii de apa se numescu — sacagii.

Interesante figuri sunt pe stradele Bucuresciloru si portatorii de lapte, — acestia sunt pecurari, cari vendu lapte de óia portandu-lu in galete.

De demanétî'a se audu strigandu : „lapte dulce, — lapte dulce,“ si de e in voia buna mai adauge si cateva ritme improvizate cari de regula sunt pline de umoru, cã-ci poporulu nu póte ff fara glumele sale innocinte, — chiaru si candu e asupritu de necasuri grele, adeseori vedemu pre bietii tiereni glumindu cu óre-si-care nepasare.

Catra acestia se potu vedé si vendietorii de dulceturi si bragagii, — cari de regula sunt albanesi, bulgari, séu greci, inse toti sciu romanesce, — dar portulu nu si-lu schimbaneci odata, ci pastredia pre celu bulgaro-turcescu.

Vorbindu despre figuri interesante, abunaséma mai interesanti sunt popii, jidanii si — musicantii.

Acestia formédia unu triumviratu originálu, nu in alta privintia ci in privinti'a portului, cã-ci tostreii pórtá unu vestmentu lungu pana la calcanie si la breu se incingu cu vre-o neframa séu alta cingatória.

Civilizatiunea moderna a inceputu a mai face reforme si in privinti'a porturiloru loru, inse cea mai mare parte a celoru ce se tienu de acestu triumviratu, inca totu sustienu cu taria tipurile antidiluviane. — Popii nu pórtá pelaria ca cei de la noi, cî e . . . . rusésca, care sémana cu a calugariloru, numai cã e mai lata si asié are form'a unei caldari, — ni potemu dará inchipuí cãtu de comóda póte ff aceea iérn'a si vér'a, — jidanii sunt mai practici nitielu, cã-ci iérn'a au caciula, vér'a inse pelaria, dar sulufii cei lungi si incretítii nu se mai indepartédia neci iérn'a neci vér'a.

Dar firesce că sunt multi jidani imbracati si in costumulu modernu, si mai alesu jidanii spanioli cu totulu diférescu de cei polonesi, cari numai pastrédia acelu portu uritosu; — între densii se afla multi patrioti si romani buni, inse in genere jidanii nu se pré interesé dia de inaintarea si bunastarea Romaniei, ci vené dia interese proprie particulare.

Musicantii sunt fórte placuti in tóta Romani'a, dar si merita ei recunoscinti'a poporului, câ-cî din vechime ei au fost credintiosi partasi la suferiritiile si bucuriile romaniloru. — Ei sunt executatorii horeloru frumóse ale poporului, instrumintele loru musicale sunt ceter'a séu laut'a, da aceea se si numescu „lautari,“ — apoi cobs'a, si adeseori flueritiile turcesci, cari atievlescu fórte tare, si urechea nededata cu sunele acestui instrumentu, abunaséma lu-afla cam neplacutu, — inse in cele mai multe bande nationale lipsescu flueritiile turcesci.

Multu mi-a placutu cantarile lautariloru, cari le canta celu cu cobsa, si in acésta functiune pare că e unu Apollo incungiuratu de corulu musicalu.

Cantarile lautariloru sunt nescé improvisatiuni ocazionale, câ-ci mai alesu la dorinti'a óspetiloru se facu pentru petreceri momentane, — ~~si sunt nimerite~~, dar cele mai multe sunt neastare, ~~ce nu servescu~~ spre onórea respectiviloru.

Mai nimerite sunt cele satirice si sarcastice, cari se facu pentru satirisarea óre carei persóne, de judecate inaintea opiniunei publice.

Asié odata fiindu la o mésa mai multi teneri cari toastau pentru sanetatea celoru mai distingsi barbati liberali, — unu boerasiu de lá mé's'a din apropiare si-éspirá neplacerea si incepú a insultá pre toti aceia ce voiau eliberarea tiereniloru.

Tenerii liberali nu voira sê incépa vre-o disputa seriósa cu acelu pigmeu retrogradu, ci unulu se-adresa catra musicantulu cu cobs'a :

— Audít'ai: Jorgule, ce-a dísu coconasiulu? — díse tenerulu liberalu — n'ai scí sê-i spuni vre-o casania?

Jorgulu indata a fost gata cu improvisatiunea si cu unu tonu sfastetoriu, incepú a cantá :

Du-lu, du-lu, du-lu la manastire,
Sê-si via boeriu 'n fire!

Adeca sub manastire e de a intielege cas'a nebuniloru, carea e in manastirea *Marcutia* aprópe de Bucuresci.

Acésta improvisatiune nimerita apoi abunaséma mai mare impresiune a avutu asupra

coconasiului retrogradu, decatu daca i-aru fi peroratu cineva ca unu Demostene.

Dar si mai nimerite sunt cantarile de amoru a le lautariloru, inse dorere că adeseori aluneca pe terenulu neconveniabilu cu estetic'a; — inse cantarile amoróse ale poporului sunt corespondietórie objectului sublimu si dovedescu o subiectivitate patrunsa de sentieminte curate si nobile.

Adeseori m'am sentítu farmecatu de frumseti'a poeziiloru populare din Romani'a, — ele sunt multu mai dragalásie decatu ale romaniloru din Austri'a, — limb'a e dulce si inflorita, accentele cantariloru emulédia cu sonurile dulci ale paseriloru esaltate de fericire, pe candu limb'a canteceloru romane din Banatu, Ungari'a si Transilvani'a e mai putienu farmecatória, — dar nu e ací loculu ca sê cercámu a aretá causele adeverate ale acestei impregiurári; — intr' altu chipu sum convinsu, câ stimatulu publicu cetitóriu inca cunósce acele impregiurári grave, cari au avutu si inca mai au influintia daunósa asupra limbei vorbita de romanii din Austria.

Prin aceste inse nu voiescu a negá sublimitatea si frumseti'a poeziiloru populare de aici, câ-ci in asta privintia poesi'a nóstra populara escelédia in tóte partile locuite de romani.

Iulianu Grozescu.

Capital'a insulei Cub'a.

(Cu ilustratiune pe pagin'a 273.)

Caletoriulu Richard Dahna in descrierile sale despre insulele Antileloru, astfelu si-continua caletori'a sa :

In 7 fevr. am privitu pentru antei'a data délurile Cubei; o indepartare de vre-o 60 de mile ne despartí de Havannah, capital'a insulei. Apropiandu-ne de insula, totu mai tare intramu in sinulu de mare spre a ne incantá in privirea panoramei frumóse, ce ni-se desvlea cu incetulu, — giuru impregiuru se inaltiau délurile din sinulu valuriloru, — — — între aceste se aredica stanc'a grozava Morro, pe culmea careia e farulu portului, — sub acest'a sunt sian-tiuri si turnuri cu standardele falfaietóre in ventu.

Chiaru amu ajunsu in portu, ap'a ací e fórte afunda, si cele mai grave nai se potu invertí cu usioratate. — — — Sórele erá spre apusu, — urmá apoi nóptea recorósa. Resuná si clopotulu de séra, care aici e inlocuitu prin sunetulu de tunu; — cetatea erá impresorata de radiele sórelui de séra, — apoi indata incepura a suná si trimitiile, — ferestile pe rendu se

iluminara, — ochiulu ardietoriu alu forului — ca buh'a in pustia — privea dreptu spre luciulu marei. — Tacere adenca pretutindene si neci n'am crede, câ in apropiarea noastră e unu orasiu principalu. — Candu si candu pe naia se aude latratulu de cane, injura vre unu marinariu, séu clopotielulu de signalizare se lupta cu tacerea adenca. — Nemica nu se mai aude altu ceva, masîn'a de vaporu naintédia cu seriozitate, lun'a si stelele se ingana cochiatandu cu luciulu marei asîdere plinu de stele. — Reversatul dioriloru se saluta prin canteculu unui musicantu ce sta pe acoperisiulu naiei, si inca n'a incetatu canteculu, cand éta câ audîmu sunetulu tobeloru si trimitieloru de pe Morro, Punta, Cabasia si Cassa Blance, cari ne salutau. — Suntemu in o lume cu totulu'noua. — Sub tôte standardele se aduna fiii loru, — a cî e standardulu galbenu — rosiu alu Spaniei, — tricolorulu francesu, — colo e crucea mare a Stului Giorgiu de pe drapelulu Britaniei, — alu Americi nordice, Portugaliei, Brasiliiei si Italiei.

Vaporulu ajunse in portu. — Dupa ce comisariulu sanitariu si-implinî misiunea si ni-se cercara pasapórtele, plecai spre cetate suindume in o carutia usióra asié numita — Volanta.

Intrarem in acestu orasiu curiosu. Stradele anguste si casele strimtorite la o lalta, — dóue care nu potu trece unulu pe langa altulu, ci déca se intelnescu, unulu trebuie sê reintórne. — Pe unele locuri stradele sunt acoperite cu pandia de vêsla, si poporulu se scutesce acî contra arsiției sórelui ca sub cortu. — Imbuldial'a multîmei pretutindene e mare. — Pretutindene se potu vedé fete si neveste tenere imbiandu-si pómele gustóse de sudu, din cari indata cumperâmu cateva bucati, câ-ci demultu le totu dorimu, — apoi sunt acî destui perdevéra, cari stau si se uita cu nepasare fumandu-si sugarea, acusi-acusi se intelnescu negatietorii serguitori si Volantele usióre, asupra carora e intinsa o pandia veneta séu e acoperita cu musselinu rosiu, de sub care se ivesce capetele frumóse ale unoru femeie cu ochii negri.

Strad'a noastră se deschide spre piati'a la arme; acî sunt gradine pompóse cu florile cele mai frumóse, — aici in apropiare e si palatulu guvernatoriului. — Intr' unu coltiu a acestui palatu este o capela, — in acésta besericutia s'au adunatu mai d'antaiu Columbiani pentru ca sê dee multiamita lui Ddieu, acî au tienutu te-deum-ulu primu pentru rezultatele descoperirei. — De acî ajungemu pe „Paseo de Isabel Segundas,” unu pasagiu fôrte spatiosu si frumósu, stâ din dóue promonade séu alee, unulu

pentru calareti si carete, cela laltu éra pentru cei pe giosu.

Apoi indata ajunseiu la otelulu „Le Grand”, unu edificiu maretiu.

Peste nópte e fôrte de lipsa precautiunea, ferestile trebuie inchise, nu numai pentru ca sê fimu scutiti contra insecteloru periculósi de nópte, ci mai alesu temperatur'a fôrte iute ~~si~~ si e fôrte stricatiósa, câ-ci dince a fost mai caldu diu'a, eu atâta mai frigu e nóptea; apoi facu atentu pre caletoriulu novitiu, ca in odaia sê nu amble desculți, câ-ci este acî unu insectu, numitu Drigua, care se scobesce in corpu si causédia doreri nesuferibile. — La cin'a d'antaiu in Havannah cu cea mai mare atentiune am fost la póme, la ananesu, la pizangr'a gustósa si la portocalele dulci.

Dupa cina me duseiu in pasagiulu de Isabela Segundas spre a vedé publiculu numerosu.

Pe calea ce ducea la Corso se poteau vedé cateva volante si carete anglesesci, cu servitori in uniforme europene. Mie mai multu mi-placeau volantele usióre. — Femeiele si-infrumsetiescu perulu catu se póte mai frumósu si la preumblarea de séra nu pórtá pelaria séu altu ceva pe capu, — apoi fôrte placutu sciú cocheté cu trecatorii 'n susu si 'n giosu; — in genere femeiele de aici sunt frumóse, si in perplezitate ~~si~~ cari au cutediatu a priví in ochii loru cei dragalasi.

La optu óre mi-am finitu preumblarea, atunci re'ntornandu catra casa ajunseiu in piati'a de arme, unde chiaru incepù a cantá band'a militaria.

Pe tempulu acesta cerulu e caldutiú, bine-mirositoriu si e fôrte placutu a ascultá music'a preamblandu-ne pe sub arborii ce latiescu unu parfumu imbetatoriu, dar curendu trebuie intrerupta acésta preamblare placuta, câ-ci mai tardîu ni póte fi spre stricare.

Barbatii ~~in~~rescuti in vestminte usióre se invertescu pe langa damele elegante.

Aprindiendu-se lampele bolteloru, atunci se incepu miscarile cele mai mari, — fie-care si-cumpera cele trebuintióse, cafenelele se indésa si vediutele familiare totu in acestu tempu se intempla. — Déca stâmu nainteá vre unei case, prin ferestile deschise potemu vedé pre cei din casa cum vorbescu si glumescu.

In Havannah e datina a se scolá fôrte de demanétia, pentru delectarea in respirarea aerului balsamatu de demanétia, — acestei datine frumóse si eu m'am supusu si in tóta demaneti'a mergeam sê me scaldu.

INCORONAREA.

Din'a cea memorabilă în fine a sositu. Majestățile Loru regele și regin'a s'au încoronatu sambeta în 8 iunie. Demaneti'a la patru ore bubuitulu tunurilor anunță începerea solenității. Nu peste multu stradele erau pline de oameni. Toti se grabiau a-si ocupă unu locu bunu, de unde se p'ota vedé tôte bine. Casele pe unde avea să treacă conductulu, erau decorate frumosu.

Demaneti'a la cinci ore deputatii se adunara în casa țerii și de acolo plecara toti spre Bud'a. Trecerea pe puntea de lantiu eră iertata numai membriloru dietei, și acelora cari se țineau de conductulu de încoronare. Pentru publiculu privitoriu s'a improvisatu doue ponti de năi.

Solenitatea se încep' la 7 ore. Si puțin dupa 8, tunurile din citadel'a Gerardu vesteau publiculu adunatu, că Ungaria érași are rege încoronatu.

Dupa diece ore tunurile érași sunara. Eră finea solenității în Bud'a. Tôte clopotele din cetățile sorori anunțiau pornirea conductulu catra Pest'a. Cuiositatea publiculu adunatu în Pest'a eră încordata pana la gradulu superlativ. Arangiatorii se nisuiu din tôte poterile a sustinere ordinea. Toti se întorneau la locurile lor. Pe tribune se vedea unu publicu foarte frumosu, înse nu erau tôte pline. Peste totu se p'ote dice că n'au fostu de fatia atătia oameni, câtii amu cugetatu. Căuța acesteia fu aceea, că de o parte foile începura înca de timpuriu a latî scirea, că sub decursulu încoronării va fi scumpete mare, — éra de alta, că terminulu încoronării numai cu o di mai înainte s'a publicatu, și asié oménii de la țiera ori s'au spariatu a se infatșiă, și n'au știutu cându se va întemplă încoronarea? Mașina de transportu și casuri de acele, că multi au venitu după încoronare la — încoronare.

Eră aprópe de 11, cându conductulu ajunsé la Pest'a. La beseric'a plebanială — stetera preotimea în ornatu besericescu. Er la beseric'a greco-romana patriarculu de la Karlovitz, episcopulu serbu din S. Andreu și alti preoti romani, serbi și greci acceptau soțirea conductulu.

Cău la 11 ore conductulu trecu înaintea besericei greco-romane, unde steteram și noi. Mai antăiu veni unu escadronu de usari, apoi doi calareti de curte. Apoi urmara banderile. În fruntea acestoru calari contele Gedeon Radey, capitanulu jasigiloru și alu cumaniilor, cu piele de parduti pe spate și cu bucinulu lui Lehel aninat de umeri. Dupa dinsulu venira jasigii și cumanii câte trei. Banderiulu acesta eră mai numerosu între tôte. Dupa acesta urmă banderiulu cetățiloru sorori îmbracatu în colorile reginei. Apoi se ivira banderile comitatelor, îmbracati în colorile comitatelor respective. Mai înca care comitatu a tramisu câte trei individi, sunt înse comitate cari n'au tramisu nici unulu. Imbracamintele toturora străluceau de lusu extraordinariu. Între banderisti observaram patru romani, doi din Banatu, unulu din parțile anesate și unulu din Ardealu.

Dupa banderii érași venira calareti de curte, dupa acestia urmara magnatii calari, lusu acestora apoi întrep' tóta imaginatiunea noastră. Vestmintele erau împodobite cu petre scumpe și caii lor abié se vedeau de auru.

Dar nu ni remane multu tempu de admiratu, căci éca vinu ministri, între cari bar. Beust în fraculu seu rosii cosutu cu auru atrase atentiunea toturora.

Urmara membri diplomatiei, demnitarii militarești, pașitorii corónei, și în fine — episcopii calare și în ornatu besericescu. Acestu spectaculu neindatănatu atrase atentiunea toturora. Erău între ei și doi episcopi romani.

Apoi urmă regele pe unu calu alb, pe capu cu corón'a țierei și pe trupu cu paliulu Stlui Stefanu. Publiculu erupe în vivate entusiastice.

Ajungandu înaintea besericei plebaniale, regele se cobori de pe calu și se sui pe tribuna, éra episcopii stetera în giurulu tribunei. Dupa rege se suira pașitorii corónei, ministeriulu și primatele. Acesta dede în stang'a regelui o crucifice, carele cu drept'a aredicata, și cu fati'a întórta spre resaritu rostí dupa primatele cuvintele juramentulu. Eră o tacere adanca. Monarculu rostí limpede și curatu cuvintele. La cele din urma cuvinte entusiasmulu poporulu nu se mai pot' opri d'a se esprime. Soldatii din apropiare desiertara puscile, tunurile și clopotele începura érași a sună. Sgomotulu acesta a causatu și óresi-care nenorocire. Spariandu-se calulu, episcopulu romanu de la Oradea-mare — cadu, dar nu s'a vatematu periculosu.

Sub decursulu juramentulu patru archiduci ocupau locu la treptele tribunei.

Maj. Sa se cobori pe cealalta parte a tribunei, și suindu-se pe calu, conductulu porni prin piati'a magistratulu, strad'a Vatiului, și strad'a Doroteei catra piati'a dinaintea punctii de feru, unde pe movil'a de încoronare eră să se întemple taiarea cu sabi'a. Asié imbuldiéla de ómeni demultu n'a fostu în Pest'a ca în apropiarea acestoru strade. Înca și acoperisiele caseloru erau pline de ómeni.

Putinu înainte de 12 Maj. Sa ajunse la movil'a de încoronare, calari pe ea iute și taiă cu sabi'a în cele patru parti a lunei, în semnu că va aperiá țier'a în contra inamiciloru din tôte partile.

Maj. Sa regin'a împreuna cu damele de curte privi cerimon'a asta de pe balconulu dinaintea edificiulu societății Lloyd, principele de tron asidere eră acolo și privea cu multa atentiune acést'a serbare.

Membri dietei înse n'au fostu norocosi a pot' vedé taiarea cu sabi'a. Dinsii dupa depunerea juramentulu venira pe naia de la beseric'a plebanială pana la punte, — înse nai'a cea comóda întârdiă și reprezentantii țerii chiar atunce desbarcara, cându Majestatea Sa se cobori de pe movila.

Dupa acést'a conductulu în aceeași ordine plecă érași spre Bud'a. Regin'a se duse pe giosu pana la naia și publiculu în totu loculu o primí cu cele mai sincere ovatiuni.

Eră o privelisce de totu interesanta a privi a supra publiculu adunatu înaintea punctii. Delocu toti ómenii începura a se miscă, care catra Bud'a, catra movil'a de încoronare. Sgomotulu și imbuldiéla nu se pot' descrie.

Înca câte-va minute, și poporulu eră susu pe movila. Catifeu'a care nu demultu înca decoră pomposu marginele movilei, acuma é spintecata în mî de bucatiele, și é fericitu acel'a, carele si-a pot' castigá o bucatia — pentru suvenire.

La doue-spre-diece ore solenitatea se finí, dar în ospetaria numai dupa trei pot' capeta locu, asié de multi erău de fatia.

Despre solenitățile ce au urmatu dupa încoronare mai pe largu în rubric'a nouțătilor.

E. M.

CE ENOU?

* * (Prandiul regescu) s'a ținutu sambeta la 2 ore in Buda in salonulu tronului dupa finitul solenităților din Pest'a. Regele veni cu suit'a cea mai splendidă, era dupa regin'a urmara douăspre-diece dame de curte. La mēsa mai antāiu si-au spelatu manile. C. I. Andrassy a tornatu ap'a pe manile regelui si a reginei, era primatele li intinse stergur'a. Dupa acēst'a primatele rosti rogatiunea de mesa. La mēsa siediura numai siese inși, adeca : regele, regin'a, primatele, mitropolitulu de Calocia, nuntiuulu papei si contele Juliu Andrassy. Paharniculu mare inschimbă taierele si dandu unu paharu in man'a regelui, carele scolandu-se dīse cu vōce inalta : „Traiēscă patri'a!“ Dupa acēst'a beū din pocalu, apoi lu-dede reginei, carea asīdere gustă din vinu. Apoi patru deputati adusera inlaintu taiere si le asiediara pe mēsa. Patru magnati asīdere facura asiē. Precum audīmu la mēsa s'a adusu si friptura din boulu ce l'au friptu la serbarea poporala din Bud'a si au mancatu dintr' insulu. Altfelu totu prandiulu a fostu mai multu o ceremoniă decātu prandiū, unde se manca. Dupa prandiū ērasi si-au spelatu manile. Pe man'a regelui bar. Victoru Wenckheim a tornatu apa, ēr pe a reginei cont. Rudolfu Wenckheim, si cont. J. Andrassy li intinse stergur'a. Primatele dīse rogatiunea, dupa care Maj. Loru se retraseră in despartiemintele Loru.

* * (Serbarea poporala) ce s'a ținutu sambeta dupa mēdiadi pe campulu taberei in Bud'a a fostu interesanta. In siese siatre curgea vinulu din buti. Poporulu se imbuldiea tare spre a potē ajunge la vinu. Inse prē puținū au potutu capetā ceva, cā-ci pana ce strabatura la buti, li se si parse sticl'a. Frigerea boulu asīdere a decursu cu vioiciune. In pregiura saltau macelari vioi. In alte siatre se impartiea pana. Ioculu curgea in mai multe locuri.

* * (Banchetulu de incoronare) s'a inceputu domineca dupa inēdiadi la 3 ore in salele redutului, au fostu chiamati toti magnatii si deputatii, reprezentantii Curiei si a universității regesci, deputatiunile din tiēra si banderolistii; mai departe au fostu deputatiunea ministeriului de Vien'a intre dīnsii Beust, tramisii din ambele case ale senatului imperialu, deputatiunea orasiului Vien'a, mai multi oficiari renumiti, si in fine corpulu diplomaticu. Salele redutului cu ocasiunea asta au primitu in sine multe costume de a le popōreloru din Europa. Si aice avemu sē amintimū, cādū Romanu si Vladu s'a prezentatu in vestiminte natiunale romanesci. Loculu de fruntejēră mēs'a ce se intindea in salonulu celu micu de-a lungulu parietelui. Aice siediū in midilocu primatele, langa dīnsulu de-a drēpt'a ministrulu presiedinte contele Juliu Andrassy, de-a stang'a bar. Beust, si presiedintele casei de susu a senatului imperialu principele Carolu Auersperg; totu acolo ocupara locu ministri, judele Curiei, membri senatului imperialu, intre acestia Giskra, Mende, pater Greuter scl. Fatia cu primatele siedeau presiedintele casei deputatiloru Carolu Szentiványi, totu la mēs'a acēst'a siediura si episcopii. Fati'a cu mēs'a pe divanulu de langa pariete siedeau membri corpului diplomaticu, dīnsii nu ocupara locu la mese, si numai pentru salutarea Maj. Loru se adunara aice; intre dīnsii ēră Bloomfield, princip. Grammont, ambasadorulu turecu si inca vr'o siese-spre-diece in gala deplina, cu tōte orduurile loru. La cealalte mese in salele mici si in salonulu celu mare ocupau locu deputatii, magnatii si ceialalti

ōspeti invitati. Mancarea se incepū la 4 ore, regele si regin'a sosise la a cincea plasa de mancare, si se oprira inaintea primatelui, publiculu i primī cu vivate entusiastice, si dupa aceste primatele redicā toastulu celu d'antāiu in sanetatea regelui si a reginei, judele Curiei aredicā pocalulu pentru regin'a, Szentiványi beū pentru sanetatea membriloru senatului imperialu, acestuia i respunsera Giskra si Auersperg, carele intre altele dīse si aceea, cā : Sōrele resare de catra resaritu si pentru Austria a resaritu eri sōrele de catra resaritu. Vilhemu Toth inchinā pentru Beust si lu numi lucēferu, la care Beust respunse, cā dēca dīnsulu e lucēferu, atunce trebuie se vina sōrele, libertatea, meritata de Ungaria. (Se pōte intipui ce complacere a seceratu vorbirea acēst'a.) Apoi vorbira mai multi si contele Juliu Andrassy in numele regelui goli pocalulu pentru binele natiunii. (?) Dupa petrecere de unu patrariu de ora regele si regin'a se departara. Totu in acestu tempu sosi deputatiunea de la banchetulu cetatieniloru ținutu la puscatoriă, si aduse la cunosciint'a ministrului de interne toastulu beutu pentru sanetatea Majes. Loru.

* * (Iluminatiunea) din domineca trecuta n'a succesu prē bine, cā-ci ēră unu ventu mare ce stīnsese multe lampione aprinse. Pe strade totusi undulū o multīme de ōmeni. Maj. Sa regele esī pe la 9 ore a privi iluminatiunea, in caret'a Maj. Sale siedeau unu archiduce. In caret'a dinaintea regelui siedeau ministrulu de interne bar. Wenckheim. Poporulu primī pe regele in tōte locurile cu vivate entusiastice. Pe la 10 ore se ncepū foculu artificiosu arangiatu de Stuver din Vien'a, care a fostu fōrte frumosu.

* * (Regat'a) adeca emulatiunea luntritielor pe Dunare s'a intemplatu domineca dupa mēdiadi in sinti'a unui publicu ~~numerosu~~ ~~de~~ ~~la~~ ~~si~~ ~~au~~ ~~fostu~~ ~~intre~~ ~~privitori~~. Luntrele cele multe si publiculu de pe nāi si tiermuri ni infatīsiu unu tablou venetianu. De ora-ce inse tempulu ēră cam rece, multi se departara inca inainte de fine.

* * (Donurile de incoronare) ale capitalei s'au prezentatu Maj. Loru luni la mēdiadi cu multa pompa. Deputatiunile se primira la 10 ore sub conducerea lui Haynald, Majlāth si Somsich, cuventarea o rosti Haynald. Regele se dechiară, cā va intrebuintiā dorurile spre scopuri patriotice, — inainte de 12 se incepū prezentarea donuriloru in natura. Conductulu a mersu in urmatōrea ordine : 1. Mai multe decātu o suta de fetiie si fete fetiōre incantatōre. 2. Pitarii in haine albe si cu palerīi vēnete cu pani, apoi cocatorii cu turte feliurite. 3. Fetiori imbracati tieranesce si ducandu miere. 4. Pescari cu pesci fōrte mari. 5. Fetiori de tierani conducandu unu mandiu sprintenu. 6. Alti fetiori ducandu in carutia doi miei si doi vitiei. 7. Dupa acestia urmara 12 macelari conducandu unu bou decoratu frumosu. 8. Butierii duceau două buti de vinu. 9. Apoi venira gradinaritiile cu flori frumōse. 10. Carele cu grane. 11. Morarii cu farina. 12. Apoi urmā conductulu din Bud'a, compusu asīdere din astfelu de eleminte. La 12 Maj. Loru se infatīsiara pe balconu si privira conductulu. La care se mai insōtiră si banderiile. Solenitatea se finī la o ora dupa mēdiadi.

— (De la diet'a Ungariei) putienū avemu de insemnatu cā ci numai dupa incoronare s'a ținutu o seditia, in carea s'au cetitu articlii de lege ce s'au sanctiunatu de Mai. Sa. — Totu in siediint'a acēst'a s'a cetitu protocolulu despre actulu de incoronare, care s'a intemplatu sub siediint'a dietei; in diu'a de incoronare

demanți'a și s'a alesu unu notariu care a avutu sê faca notiție despre ceremoniele actului mare de încoronare. În urma s'a alesu o deputatiune, carea sê multiamesca Mai. Loru pentru donurile facute veduveloru și orfanilor celorlora cădiuti în revoluțiunea din 1848. În logele magnatiloru erau mai multi straini, precum ministrulu Beust, reprezentantii poteriloru straine și alte notabilități militare.

* * * (*Decoratiuni.*) Escel. Sa mitropolitulu A. b. de Siaguna a capetatu crucea mare a ordului Leopoldianu, era dlu Gozdu crucea de cavaleru aceleia-si ordu.

* * * (*Majestatile Loru*) au plecatu spre Vien'a mercuri sêr'a la 10 ore.

* * * (*Ni se scris :*) În comun'a Agrisu comitatulu Aradului mai multi economi de frunte dimpreuna cu invetiatoriulu și preotulu localu, insufletiti de zelulu natiunale și de iubirea sciintieloru infintiara o societate de lectura și înaintătoare de agricultura; societatea are și o biblioteca mica. Statutele se voru tramite la locurile mai înalte pentru întarire, dar si pan' atunce societatea funcțiunea ca privata. — P. Bogdanu. (Acestu esemplu frumosu lu-recomendâmu atentiunei și altoru comunități romane. Red.)

* * * (*Serbaria populara,*) ce era sê se tiena mercuri în paduriti'a orasiului Pest'a, din caus'a mortii arhiducesei Matild'a, nu s'a tîenutu. Bani adunati pentru arangiarea acestei petreceri s'au întrebuintiatu pentru scopu filantropicu.

* * * (*Donuri si amnestia.*) Maj. Loru au donatu cele 100,000 de galbeni oferiti Loru de țiera, pentru veduvele și orfanii honvediloru morti în revoluțiunea din 48, — Maj. Sa regele a datu amnestia generala pentru ~~crimă~~ criminalității politice.

* * * (*Coroana*) dupa încoronare fu espusa trei zile în biserica lui Mateis în Bud'a, — multi se duceau a o vede.

Literatura și arte.

* * * (*Înviatare*) la ședinți'a publica literaria, împreunată cu produptiune instrumentala și vocala, tîenută prin Soc. de leptura a junimei rom.

Societatea suscrisa și-implinesce o detorintia placuta, încunoscintiandu on. publicu, că va tîene a două di de Ros'ă, adică în 17 juniu a. c. sêr'a la șapte ore în sal'a seminarului gr. cat. ședințiia publica literaria, împreunată cu produptiune instrumentale și vocala după urmatori'a programa:

1. „Cantecu salutatoriu“ intonat prin corulu seminarialu la intrarea ospetiloru. 2. „Discursu de deschidere“ rostitu prin dlu conducatoriu alu societății, Iustinu Popfiu. 3. „Ros'a de Craiova“ piesa musicala executata pe violina și flauta de membrii societatii Stefanu Marcu, Cerlogia, J. Drumariu jur. a II. J. M. Campianu, E. Traila jur. a I. N. Oncu, Iosifu Rednicu cl. VIII. A. Boni cl. VI. și J. Maga cl. V. 4. „Memori'a nemoritoriului episcopu Vulcanu“ poesia de Eli'a Traila, dechiamata de autoriulu. 5. „Trei morminte noue“ (alui Pumnul în Bucovin'a, Stamati în Besarabi'a, și A. Panu în Romani'a) disertatiune de Nicolau Oncu. 6. „Credinți'a“ (la frații mei din esilu) poesia de Dascalescu, dechiamata de Stefanu Potoranu jur. a II. 7. „Piesa natiunala“ cantata de corulu seminariale. 8. „Catra o rosa“ de o romana, dechiamata de Stefanu Venteru std. cl. VII. 9. „Cadrilulu de București“ executatu pe vio-

lina și flauta de membrii susu amintiti (vedi n. 3.) 10. „Movil'a lui Burcelu“ poesia de Alesandri, dechiamata de Elia Bosganu jur. a I. 11. „Trilogu“ (despre indifarentismulu catra limb'a și lit. rom.) produsu de Nic. Zigre, jur. a II. Gr. Martinescu jur. a II. și D. Dragescu jur. a I. 12. „Marirea stramosiloru“ poesia de Sionu, dechiamata de Lar. Jerne cl. VIII. 13. „Piesa natiunala“ intonata de corulu seminariale. 14. „Sboratoriulu“ poesia de Eliade, dechiamata de Ios. Murgu jur. a II. 15. „Cavatin'a din oper'a Kunok“ executata pe violina și flauta de membrii susu amintiti. 16. „Orbulu“ poesia de Teutu, dechiamata de Iul. Tulcanu cl. VII. 17. „Virtutea romana“ disertatiune de A. Berlogia, rostita de autoriulu. 18. „Fetiór'a de la Prutu“ poesia de Bolintineanu, dechiamata de Sig. Sincai cl. VII. 19. „Piesa natiunala“ cantata de corulu seminariale. 20. „O demanția pe Surulu“ poesia de A. Muresianu, dechiamata de Gr. Darabanu cl. VII. 21. „Mersulu lui Mihaiu“ executatu pe violina și flauta de membrii susu amintiti. 22. „Discursu de încheiere“ rostitu prin Dlu Conducatoriu. 23. În urma la departarea ospetiloru „Decepta-te romane“ intonatu de corulu seminariale și musicanti la olalta. Cu această ocașiune, și anume sub dechiamarea poesiei „Memori'a lui Vulcanu“ de sub nrulu 4), din care se voru cantă unele strofe și prin corulu seminarialu se va desvelî și încunună și maréti'a icóna a nemoritoriului Mecenat alu natiunei, și parinte alu tenerimei, Sam. Vulcanu, procurata pentru sal'a seminarului de Rdisimulu d. Ioanu Popu canonicu, abate, rept. sem. și supraveghiatoriulu societatii, din a caruia bunavointia va cooperă și corulu seminarialu. Sal'a va fi ajustata frumosu. Intrarea e libera pentru publiculu de ambele sesse. Ceea ce avemu onóre a aduce la cunoscintiia publica, rogandu-ne, ca on. publicu romanu din locu și din provincia se binevoesca a ne fericî, ca la produptiunea de anu, asiá și la această, cu presinti'a sa multu pretiuita, conferindu și prin această la încuragiarea tenerimei romane pe carier'a marita a desvoltarii natiunale, a sciintieloru și artiloru frumoșe. Datu în Oradea-mare din ședinți'a XVII. a societatii de leptura a jun. rom. tîenute la 2 jun. 1867. Iustinu Popfiu m. p. conducatoriu. Elia Traila m. p. not. cor.

Din strainetate.

— (*Cununia în închisóre.*) În închisorile giudiciale din Broich s'a intemplatu unu casu estraordinariu. Adeca acolo s'a executatu o cununia cu tôte ceremoniele rituale. — Mirele de si era pedepsitu pentru furaturi, relatiunile de iubire între dînsulu și alés'a inimei sale de aceea nu s'au schimbatu. — Tenerii casetoriti inse nu au potutu sê se bucure lungu tempu de fericirile casatoriei, că-ci indata după finea actului de cununia și înainte de ce s'ar începe serbarile indatinat la nunta, se ivira gendarmii și au luat pre bietulu mire pentru ca sê-lu duca la Werden, unde are sê siéda trei ani în închisóre. — Acolo apoi abunasema va avé destulu tempu pentru a medită despre nestatornici'a fericirei.

— (*Dómn'a Ristori*) renumit'a teatralista mai în urma a fost în Americ'a, unde a fostu fôrte admirata și bine primita, ceea ce se vede și de acolo, că acuma venindu îndereptu la Paris, a adusu cu sine unu milionu de dolari. În presinte jóca în Paris.

— (*Unu literatu neapolitanu*) nu de multu a scrisu fostulu ministru de finantie Scialoja, cumca elu a scri-

su o comedia foarte piperita in care ministrul e batjocorit cranceniu; unu directoru teatralu i-a promis unu onorariu de 3000 lire pentru acea piesa, inse deca va trimite Scialoja acea suma autorului, atunci i va predá manuscrisul opului si i va promite cá neci candu nu va mai scrie pentru ca sê faca de risu pre fostulu ministru. — Scialoja in locu sê respunda ceva a publicatu epistol'a autorului in „G. d' Italia“ comentand'o numai cu acea observatiune, cá — séu va avé teatrulu cu unu opu nemernicu mai putiene, séu tribunalulu judicialu va avé cu unu procesu mai multe.

— (*Din Florenti'o*) s'a latitu scirea, cumca principele Amadeu se va denumi de vice-rege in Neapolu, unde va tiené o curte foarte stralucita.

— (*Regina Angliei*) mai de curendu a destinatu o suma de 500,000 sterlingi pentru aredicarea unui spitalu. — In cei 5-ani din urma traindu foarte retrasa, a crutiatu multe spese de lusu si asié a agonisitu sume numeroase de bani, cari mai mare parte sunt destinati pentru scopuri filantropice.

— (*Principale Romaniei si alu Serbiei*), despre cari s'a fost vorbitu cumca voru luá parte la incoronarea din Pest'a in prezinta se pregatescu pentru intreprinderea unei caletorie la espusetiunea din Paris. — Acolo grabescu acuma mai toti domnitorii.

— (*Sultanulu*) inca va caletori la Paris catu de curendu, si de aci a promis reginei Angliei cá o va cereceta.

— (*Despre Massimilianu imperatulu*) s'au fostu latitu o scire foarte trista, cumca messicani l'ar fi puscatu, inse scirile mai noue spunu cá e in vietia si presedintele Statelor Unite sê fia amenintiatu pre messicani cu dechiararea resbetului deca nu-lu voru lasá liberu sê merge spre Europa. ~~El forte de credinta, cá va fi eliberatu, inse va trebui sê se scurda o suma mare de rescumperare, — asié foile franceze dicu, cá se cere 600 milioane de franci.~~

— (*Atentatu asupra imperatului Russiei*.) In 6 l. c. imperatulu Napoleonu si Alesandru tiarulu Russiei cu fiii sei Alesandru si Vladimiru au mersu intr'o careta spre a se preamblá in aleiulu de Longchamps, unde erá adunata o multime de omeni. Se audiau strigari: „sê vie die Poloni'a!“ — apoi dupa acést'a resuná o puscatura. — Raimbeax, unu caleretiu din suit'a imperatului, a observatu bine cá ucidiatoriulu se nisuieste spre a ajunge catra caret'a imperiala, inse nu sciea ce intentiune are, numai a voitu sê impedece vre-o necuvenintia, candu si-a indreptatu calulu spre elu. In acelu momentu detuna pistolulu si glontiulu a trecut prin capulu calului si sangele a stropitu pre cei din carutia. Glontiulu alu doile cá-ci ambele incarcaturi de odata s'au descareatu, a vulneratu pre o dama din ceea lalta parte. Napoleonu iute s'a scolaru si a demandatu sê prinda pre ucigasiu, tiarulu inse siedea si erá foarte galfedu. — Caruti'a a statu si Napoleonu a aretatu poporul, cá nime nu e ranitu. — „Vive l' emperur!“ fu respunsulu calduresu alu poporului, indignatu de acelu atentatu; — atentatorulu e unu polonu teneru de 22 ani cu numele Berezowsky, carele indata a marturisitu cá numai pre tiarulu Russiei a voitu sê-lu impusece si a

negatu cá are partasi la acea crima. — Raimbeaux a primitu orduri din partea ambiloru imperati si i-au multiamitu cu caldura, cá-ci de nu sarea elu cu calulu naintea glontiului, abunaséma ambii imperati erau ni-meriti.

— (*N'a glumitu.*) Unu perdevera din Heilssberg in Prussi'a a fost provocatu de politia ca sê solvésca o contributiune lunaria de unu taleru, elu audindu acést'a s'a indepartatu dicandu: „Deca sum silitu a solvi unu taleru, atunci decatu sê solvescu mai bine me spandiuru.“ Si n'a glumitu. Ajungandu a casa numai de catu s'a acatiatu.

Gâcitura de semne.

De Ida Opreanu.

,=e+,i !△o=i, i,a ;a△:a ,=e+,i

□a=i+ió=a +i§ !△o=e+,i

+e * *e ași □e a△u* *eu :a;i* *ia

—e ușu +ișu ;e ,o—i △i* *ia

—e +i șu* *iu△u □a§;=ei□e△e

+e .e la,e* *i +u=o=e△e

:u* *i,e+,u.

Deslegarea gâciturii de semne din nr 21:

De ai facutu pe omu sê porțe
Tipulu teu, Dómne pré santu,
Pentru ce nu-i dai in tóte
Dreptu egale pe pamentu ?
Pentru ce nu 'mparti din bine
La toti drepta partea loru,
~~Ca esti tata a tuturoru !~~

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domniórele Maria Seucanu, Aneta Seucanu, Emilia Micsia n. Boceanu, Maria Popu, Anastasia Popescu, si de la domnii P. Simtionu, Apostolu E. Popp.

Deslegarea gâciturii de semne din nr. 20. amu mai primit'o de la d—ele Maria Seucanu, Aneta Seucanu, Emilia Micsia n. Boceanu, Linca Muresianu, Luisa Murgu n. Balcu, si de la domnii : Ioanu Alutanu, Ioanu Opreanu, Jancu Miculescu.

POST'A REDACTIUNSI.

Turd'a. Dorere ! neci gâcitur'a neci deslegarea amintita nu au sositu, altfelu le-amu fi publicatu cu bucuria.

Resinari. Gâcitur'a a sositu si nu peste multu se va publica

Homoredu. Nu e inca gata ?

Continuarea in suplementu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu : **IOSIFU VULCANU.**